

شورای عالی حوزه علمیه قم
مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران
مدرسه علمیه فاطمه الزهرا (سلام الله عليها)
شهرستان ساوه
تحقیق پایانی سطح دو (کارشناسی)

عنوان:

تأثیر صبر و گذشت بر دوام روابط زوجین از منظر آیات و روایات

استاد راهنما:
سرکار خانم غزاله دولتی

استاد داور:
حجه الاسلام و المسلمین مهدی زندیه

پژوهشگر:
انسیه ذاکر حسینی

مرداد ۹۶

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شورای عالی حوزه علمیّه قم
مرکز مدیریت حوزه های علمیّه خواهران
مدرسه علمیّه فاطمه الزهرا (سلام الله علیها)
شهرستان ساوه
تحقیق پایانی سطح دو (کارشناسی)

عنوان:

تأثیر صبر و گذشت بر دوام روابط زوجین از منظر آیات و روایات

استاد راهنما:
سرکار خانم غزاله دولتی

استاد داور:
حجه الاسلام و المسلمین مهدی زندیه

پژوهشگر:
انسیه ذاکر حسینی

مرداد ۹۶

تحمیدیه

سپاس و ستایش مر خدای را جل و جلاله که آثار قدرت او بر چهره روز روشن، تابان است و
انوار حکمت او در دل شب تار، درفشان. آفریدگاری که خویشتن را به ما شناساند و درهای علم
را بر ما گشود و عمری و فرصتی عطا فرمود تا بدان، بنده ضعیف خویش را در طریق علم و
معرفت بیازماید.

تقدیم به:

مردمانی جان خود را بر جهان افزوده‌اند

آفتاب جانشان در تار و پود جان ما

مردمانی رنگ عالم را دگرگون کرده‌اند

هر یکی در کار خود نقش آفرین همچون خدا

هر که بر لوح جهان نقشی نیفزاید ز خویش

بی گمان چون نقش پا محو است در موج فنا

نقش هستی ساز باید، نقش بر جاماندنی

تا چو جان خود جهان هم جاودان دارد تو را

این جهان دریا، زمان چون موج، ما مانند نقش

لحظه‌ای مهمان این هستی ده هستی ربا

تقدیم به تو که بر تارک زمان جاودانه‌ای، ای شهید راه عشق.

کند و دچار مشکلات روحی و روانی شده و همسرش را به لجبازی، وصفا و صمیمیت خانواده را دچار مشکل می‌سازد. اسحاق بن عمار از حضرت صادق (علیه السلام) پرسید: حق زن بر شوهر که اگر ادا کند نیکوکار است چیست؟ آن حضرت فرمود: «شکمش را سیر کند و بدنش را بپوشاند و اگر خطا و اشتباهی کرد بر او ببخشد.»^۱

۱. صدقی مازندرانی، هنر همسراری، ص ۲۸-۳۰

نتیجه گیری

دین اسلام برای تحکیم نظام خانواده به دستورات دینی و اخلاقی بسیاری سفارش کرده است که زوجین با بکارگیری این دستورات و توصیه ها به حفظ و دوام این بنیان کمک می کنند. زن و مرد دارای تفاوت های جسمی و روحی و اخلاقی فراوانی هستند که برای دستیابی به تفاهم در زندگی باید آگاهی نسبت به این تفاوت ها داشته باشند و در مواردی برای حل مشکلات پیش آمده در زندگی و رسیدن به محبت و شوق هرچه بیشتر باید دستورات اخلاقی را به کار گیرند. از جمله این دستورات اخلاقی سفارش و توصیه به صبر و گذشت در پیش آمده ها و ناگواری های زندگی دنیایی می باشد. صبوری و حوصله به خرج دادن در زندگی رمز موفقیت و پیروزی می باشد چه بسا خانواده هایی که با پیش آمدن مشکلاتی از جمله تفاوت های رفتاری یا کمبود امکانات اقتصادی به زندگی مشترک خود خاتمه داده بدون در نظر گرفتن عواقب و پیامدهای زیان بار جدایی برخورد و خانواده و جامعه. صبر و گذشت از جمله فضایل اخلاقی است که چه به صورت فردی و چه بصورت اجتماعی و خانوادگی پیامدهای ارزشمند دنیوی و اخروی فراوانی دارد. اگر زوجین در زندگی مشترک خطاهای یکدیگر را نادیده بگیرند و عیب پوش یکدیگر باشند به دوام و استواری و شیرینی هرچه بیشتر این زندگی کمک کردند. چرا که عمر آدمی بسیار با ارزشتر از آن است که با بگو و مگوهای بی مورد و گاهی حق به جانب و یا اختلافات جزئی رفتاری تلف شود و فرزندان که ثمره و میوه این زندگی می باشند در این میان دچار صدمه و آسیب شوند. پس برای جلوگیری از این حوادث و عواقب ناگوار آن باید هر کدام از زن و مرد در زندگی صبر پیشه کرده و با توکل به خدای متعال و توسل به انبیاء و اولیای الهی راه پرفراز و نشیب زندگی را بپیمایند تا بتوانند به قله سعادت و خوشبختی برسند.

منابع

قرآن

نهج البلاغه

۱. ابن ابی الحدید، عبد الحمید، شرح نهج البلاغه، ج ۲۰، ناشر: مکتبه آیه العظمیٰ مرعشی

نجفی، قم، بی تا.

۲. ابن بابویه، محمد بن علی، التوحید، ناشر: علویون، قم، ۱۳۸۸.

۳. اسماعیلی یزدی، عباس، بایدها و نبایدهای اخلاقی، فرهنگ صفات، چ ۱، انتشارات دلیل

ما، زمستان ۱۳۹۰.

۴. باقری طاقانکی - ناصری نژاد، برای تمامی خانواده‌ها، ج ۱، انتشارات بوستان احمدی،

چ ۱۷.

۵. تمیمی آمدی، عبدالواحد، غررالحکم چاپ دانشگاه تهران، جلد ۲، حدیث ۱۸۷۴

۶. حر عاملی، وسایل الشیعه، جلد ۲۰، قم: موسسه فرهنگی و اطلاع رسانی تبیان، ۱۳۸۷،

۷. حسینی، داوود، روابط سالم در خانواده، چاپ پانزدهم، نشر: بوستان قم، قم، ۱۳۹۱.

۸. خدایی، زبیده، خدایا چگونه شاد باشم، چ ۴، انتشارات نگاران نور.

۹. دستغیب، عبدالحسین، بندگی رازآفرینش، ناشر: موسسه مطبوعاتی دارالکتاب، چاپخانه

شریعت، ۱۳۸۸.

۱۰. دیلمی، حسن، إرشاد القلوب إلی الصواب، ناشر شریف رضی، قم، سال ۱۴۱۲ ق، نوبت

اول.

۱۱. راغب اصفهانی، حسین بن محمد، المفردات فی غریب القرآن، چاپ اول، تحقیق صفوان عدنان داودی، دمشق بیروت، دارالعلم الدارالشامیه، ۱۴۱۲ق.
۱۲. زرکشی، محمد بن بهادر، البرهان فی علوم القرآن، ج ۱، دارالمعرفه، بیروت- لبنان، ۱۴۱۰.
۱۳. سالاری فر، محمدرضا، بهداشت روانی با نگرش منابع اسلامی، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، قم، بی تا.
۱۴. _____، نظام خانواده در اسلام، چاپ چهارم، نشر هاجر، اسفند، ۱۳۸۵.
۱۵. _____، خشونت خانگی علیه زنان بررسی و علل درمان با نگرش به منابع اسلامی، چاپ اول.
۱۶. شیخانی، علی باقر، حسین اسحاقی، سریر سخن ۲ اخلاق برای همه، چ اول، نشر هاجر، بی تا، بی جا
۱۷. صدر، موسی، اقتصاد در مکتب اسلام، انتشارات جهان آرا، تهران، ۱۳۷۹.
۱۸. صدری مازندرانی، حسن، هنر همسر داری اخلاق در دانشگاه منزل، چ نهم، انتشارات مشهور، ص ۲۰۸-۲۰۹
۱۹. طباطبایی، محمد حسین، المیزان، ج ۱۸، موسسه الاعلمی لمطبوعات، بیروت- لبنان، بی تا.
۲۰. طریحی، فخرالدین، مجمع البحرین، ج ۲.
۲۱. فیومی، احمد بن محمد، المصباح المنیر، ج ۲، چاپ اول، منشورات دار الرضی، قم، بی تا.
۲۲. کلینی، محمد بن یعقوب، الکافی، ج ۲، ناشر: کتاب فروشی علمیه اسلامیة، تهران، ۱۳۶۹.
۲۳. کرمی فریدنی، علی، پرتویی از پیام پیامبر (یا برگردانی تازه از نهج الفصاحه)، انتشارات حلم، چاپ اول، قم ۱۳۸۴.

۲۴. متقی، حسام الدین، کنز العمال، ج ۳، دارالکتب العلمیه، ح ۵۶۹۳، بیروت، ۱۴۱۹.
۲۵. مجلسی، محمدباقر، بحار الانوار، ج ۷۸، ناشر: کتابخانه مسجد ولیعصر، تهران، ۱۳۸۳.
۲۶. محمدی ری شهری، محمد، میزان الحکمه، ترجمه: حمیدرضا شیخی، ج ۶، قم: دارالحديث،
۲۷. مصطفوی، حسن، التحقيق فی کلمات القرآن الکریم، ج ۶، بنگاه ترجمه و نشر کتاب، تهران، ۱۳۶۰.
۲۸. مفید، محمد بن محمد، الإرشاد فی معرفه حجج الله علی العباد، ج ۱، ناشر: المؤتمر العالمی لالفیه الشیخ المفید، قم، ۱۳۷۲.
۲۹. هاشمی رفسنجانی، علی اکبر، فرهنگ قرآن هاشمی رفسنجانی، ج ۲، بوستان کتاب، قم، ۱۳۸۵.
۳۰. <http://sarcheshmeh.parsiblog.com>
۳۱. شهر حدیث، مجله ی رشد، رشد صفات، بخش ۳، توکل